

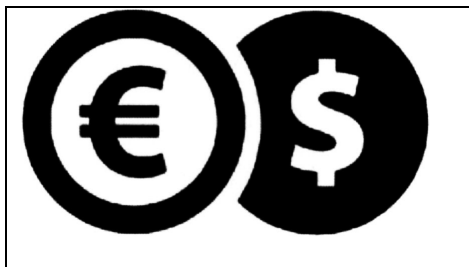
Otsus nr 1990-o

Tallinn, 5.01.2023

**Kaebus nr 1990 – rahvusvahelisele kaubamärgile
„€\$ + kuju“ (reg nr 1460038) õiguskaitse andmisest
keeldumise vaidlustamine**

Tööstusomandi apellatsioonikomisjon (edaspidi komisjon), koosseisus Tanel Kalmet (eesistuja), Ingrid Matsina, Sulev Sulsenberg, vaatas kirjalikus menetluses läbi **Cinkciarz.pl spółka z ograniczoną odpowiedzialnością**, PL (edaspidi kaebaja; esindaja patendivolinik Martin Jõgi, alates 20.12.2021 patendivolinik Anneli Kapp) 18.01.2021 kaebuse Patendiameti otsuse peale, millega keelduti rahvusvahelisele kaubamärgile „€\$ + kuju“ (reg nr 1460038, järjekorranumber R201900406, registreeringu kuupäev 14.12.2018) õiguskaitse andmisest klassi 36 teenuste suhtes.

Vaidlusalune kaubamärk:

Vaidlusaluse kaubamärgi klassi 36 teenuste loetelu:

Registreerida otsustatud	Registreerimisest keeldutud
<i>Real estate agencies; collection of rents; financial valuation in real estate; real estate management</i>	<i>Currency exchange operations; money exchange; currency exchange office services; providing information on currency exchange rates; providing foreign currency; currency trading; real-time online currency trading; financial information in the form of currency exchange rates; currency exchange rates; forecasting of currency exchange rates; foreign exchange market; computerized financial services relating to the exchange of foreign currency; preparing and listing information on currency exchange rates; currency swaps; providing information on currency exchange rates; money exchange agency services; advisory services relating to the exchange of a foreign currency; financial database services relating to currency exchange; exchange and transfer of cash; providing currency exchange rate lists; currency exchange offices; cash, checking and remittance services; electronic transfer of funds via telecommunications; automated payment services; money transfer services; electronic payment services; debt recovery agencies; financial analysis; banks with direct access, e.g. via the Internet or telephone (home banking); bank information; banking operations; mortgage banking; credit information bureaus; advice on financial matters; advice on insurance matters; finance management; financial valuation in insurance, banking; financial consulting; financial information; financial operations; financial</i>

	<i>services; creation of investment funds; financial security funds services; stock exchange quotations; stock exchange brokerage; financial guarantees as bails; information about insurance; capital investments; capital deposits; electronic capital transfer; debit and credit card services; service of debit and credit cards; issuing of debit and credit cards; insurance brokering; expert opinions for tax purposes; sponsorship and financial patronage; financial sponsoring of sports activities; financial sponsorship and financing of television, film and radio programs; stock broking; insurance brokerage; financial loans; financial transactions; insurance; currency exchange; finance management; asset management.</i>
--	--

Menetluse käik

1) 18.01.2021 esitas **kaebaja** komisjonile kaebuse Patendiameti 16.11.2020 otsuse nr 7/ R201900406 peale, millega Patendiamet keeldus kaubamärgiseaduse (KaMS) § 9 lg 1 p-de 2 ja 3 alusel vaidlusaluse kaubamärgi registreerimisest osade klassi 36 teenuste suhtes.

Kaebaja märkis, et ta ei ole veendunud ning Patendiamet ei ole tõendanud, et keskmine Eesti ja/või Euroopa Liidu (EL) tarbija tajub vaidlusalust kaubamärki kirjeldava ning eristusvõimetuna. Pigemini tajutakse seda Patendiameti poolt keeldutud klassi 36 teenuste osas eristusvõimet omava kaubamärgina. Kaebuses toodi esile järgmist.

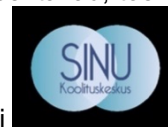
Esiteks, tegemist on rahvusvahelise registreeringuga, mis nõuab baasregistratsiooni (registreeritud kaubamärgi) olemasolu. Antud kaubamärgi baasregistratsioon klassi 9 kaupade ning klasside 36 ja 41 osas pärineb Poolast (kaebuse lisa 1). Rahvusvahelise registreerimise läbi on vaidlusalusele kaubamärgile taotletud õiguskaitset Beneluxi maades (Belgia, Holland, Luksemburg), Soomes ning Rumeenias. Kaubamärki on peetud registreeritavaks selle klassi 36 teenuste osas kõikides nimetatud riikides (lisa 2). Need riigid on sarnaselt Eestile EL liikmesriigid. EL kaubamärgiõiguses on absoluutsed õiguskaitset välistavad asjaolud harmoneeritud. Euroopa Parlamendi ja Nõukogu Direktiiv (EL) 2015/2436, 16.12.2015, kaubamärke käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta näeb sarnaselt Eesti kaubamärgiseadusele ette, et ELis ei saa registreerida kaubamärgina eristusvõimetuid tähiseid (artikkel 4 lg 1 p b, analoogne KaMS § 9 lg 1 p 2) ega kirjeldavaid tähiseid (artikkel 4 lg 1 p c, analoogne KaMS § 9 lg 1 p 3). Kaebaja leidis, et kuna vaidlusalune kaubamärk on baasregistratsiooni ja rahvusvahelise registreerimise läbi registreeritud Poolas, Belgias, Hollandis, Luksemburgis, Soomes kui ka Rumeenias klassi 36 teenuste osas, on seeläbi leidnud kinnitamist asjaolu, et vaidlusalune kaubamärk ei ole eristusvõimetu ega kirjeldav ning selle osas ei esine ka muid õiguskaitset välistavaid asjaolusid.

Kuivõrd vaidlusalune kaubamärk on logomärk, mis ei ole kujutatud ka kindlas keeles, võimaldab see kaebaja hinnangul seda enam teha selle eristusvõime kohta järeldusi ka Eestis, sh jaatada selle eristusvõimet klassi 36 teenuste osas Eestis (kõige eeltoodu kõrval on kaubamärgi näol tegemist ka tähisega, mis seob ühte kaebaja kaubamärgid, kaebuse lisad 7-12). EL kaubamärkide absoluutsed keeldumise alused on samased siseriiklike kaubamärkide, sh EL liikmesriiki tähistatavate rahvusvaheliste registreeringutega. Kaebaja tõi esile, et EL kaubamärkide registreerimispraktika näitab, et lihtsalt, ent siiski pii-

saval määral kujundatud € märki on peetud varasemalt registreeritavaks (EL kaubamärk nr 001815661, lisa 3). Seda mitte ainult klassi 38 teenuste *telecommunications* osas, vaid ka klassi 41 teenuste *providing of training in the field of financial services* kui ka sama, klassi 36 teenuste osas (*financial services, financial management, real estate leasing, securities brokerage, brokerage services relating to the concluding of insurance agreements, credit inquiry agencies, credit bureaux, compensation management; hire-purchase*). Sellel stiliseeritud € märgil on nende teenuste (sh klass 36 finants- ja krediitteenused) osas ka seni õiguskaitse, mis on ka praegu relevantne. Ka see näitab stiliseeritud € märgi, millele vaidlusaluses märgis on lisatud ka teine märk, registreeritavust klassi 36 teenuste osas.

Veelgi enam, Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Ameti (EUIPO) lähenemisprogrammis on välja antud ühisteatis CP3 – Ühisteatis eristusvõimet käsitleva ühise praktika kohta – kirjeldavaid/eristusvõimetuid sõnu sisaldavad kujutiskaubamärgid (lisa 4). Selle lk 4 kohaselt „võivad geomeetrilised kujundid lisada tähisele eristusvõime, kui nende esitusviis, paigutus või kombinatsioon teiste elementidega loob piisavalt eristusvõimelise tervikmulje“. Seejuures on toodud näide, mis sisaldab mitut geomeetrilist elementi,

mis osaliselt katavad üksteist, ning sõnalist/tähelist osa: . See näide on kaebaja hinnangul analoogne vaidlusaluse kaubamärgiga. Ka vaidlusalune kaubamärk sisaldab endas mitut geomeetrilist elementi, mis osaliselt katavad üksteist, ning tähelist/märgilist osa. Seega toetab märgi registreeritavust ka EUIPO enda lähenemisprogramm, milles osaleb ka Patendiamet. Asjaolu, et analoogselt vaidlusalusele kaubamärgile on mitmest ringist või ellipsist kõrvuti, kokkupuutunult või lõikunult koosnevad kaubamärgid, olenemata nende sõnalise/tähelise osa eristusvõimest, registreeritavad, tõendab ka Paten-

diameti praktika. Nii on 18.09.2018 Patendiamet registreerinud kaubamärgi klassi 41 teenuste *seminaride, koolituste korraldamine* osas (reg nr 56276, lisa 5). 13.09.2018 on Patendiamet regist-

reerinud ka mustvalge kaubamärgi mh klassi 36 finantsteenuste osas (reg nr 56234, lisa 6).

Asjaolu, et tarbijad tajuksid vaidlusalust logomärki eristusvõimelisena, kindla ettevõtja tähisena, tõendab kaebaja hinnangul ka asjaolu, et see on tema kaubamärgiperekonna aluseks. Kaebaja nimele on registreeritud järgmised käesolevat kaubamärki sisaldavad Eestis õiguskaitset omavad kaubamärgid (lisad 7-12):

Reproduktsoon	Reg nr, õiguskaitse alates, teenused
	012106861, 2.09.2013, klass 36 finants jm
	010889202, 16.07.2012, klass 36 finants jm
	013700034, 30.01.2015, mh klass 36 finants jm
	013700042, 30.01.2015, mh klass 36 finants jm
	013700059, 30.01.2015, mh klass 36 finants jm
	013760913, 23.02.2015, mh klass 36 finants jm
	013760921, 23.02.2015, mh klass 36 finants jm

Euroopa Kohus on märkinud, et kaubamärkide ekspertiisi teostavad ametid on kohustatud teostama oma pädevust kooskõlas õiguse üldpõhimõtetega, sh kooskõlas [taotlejate] võrdse kohtlemise ja [praktika ühtlust tagava] hea halduse põhimõttega (2018 otsus C-564/16P, p 61). Ametid peaksid arvestama otsustega, mis on sarnaste [sic!] taotluste kohta tehtud ning uurima eriti tähelepanelikult, kas teha varasemaga samaväärne otsus või mitte, arvestades ka seaduslikkuse põhimõtet (ibid p 62). Samast kohtupraktikast tuleneb, et otsuste seaduspärasust ei saa hinnata aga vaid seaduslikkuse, vaid seda tuleb teha ka varasema otsustuspraktika põhjal, sest vastupidisel juhul, ja andmata ka kohaseid põhjendusi, on tegemist hea halduse tava rikkumisega [sic!] (ibid, p 85). Ehk kui Patendiamet registreerib klassi 36

finants- jm teenuste osas Mastercard International Incorporated nimele kaubamärgi

, mis muu-

hulgas sisaldub sama omaniku teises registreeritud kaubamärgis 56232 (lisa 13), jääb arusamatuks, miks seatakse kaebajale sama teenusklassi osas kõrgemaid nõudeid kaubamärgi eristusvõimele (loe: miks koheldakse kaebajat ebavõrdsest)? Kaebaja oli ka seisukohal, et tema kaubamärgis sisalduvad kujunduselemendid ei ole üksnes või kindlalt seostatavad müntidega (see ei ole takistanud ka ülal analoogse halli, kahest ringist koosnevad kaubamärgi registreerimist). Asjaomaste klassi 36 teenuste tarbijate tähelepanu aste on kaebaja hinnangul kõrge tulenevalt nende teenuste olemusest. Nagu EUIPO programm ning EUIPO, Patendiameti ning muude EL liikmesriikide patendiametite poolt registreeritud kaubamärgid näitavad, tajuvad tarbijad lihtsalt ent piisavalt stiliseeritud tähiseid kaubamärkidena. Kõigest eeltoodust tulenevalt ei pidanud kaebaja põhjendatuks Patendiameti seisukohta, et tarbija tajuks registreerimiseks esitatud kaubamärki kirjeldava ning eristusvõimetuna (samuti on mõeldamatu, et kaebaja hakkaks nimetatud kaubamärgi alusel keelama teistel ettevõtjatel euro või dollarimärgi kasutamist, kuivõrd nimetatud tähiste kasutamise väärmatu õigus on neil mh KaMS § 16 lg 1 p 2 alusel tagatud).

Kaebaja märkis, et kuivõrd vaidlusaluse kaubamärgi ning selle klassi 36 teenuste osas ei esine KaMS § 9 lg 1 p-des 2 ja 3 märgitud õiguskaitsset välistavat asjaolusid, on tema nõue tühistada Patendiameti 16.11.2020 otsus osas, millega jäeti kaubamärk registreerimata klassi 36 teenuste osas, kohustada Patendiametit jätkama menetlust komisjoni otsuses toodud asjaolusid arvestades ning tagastada kaebajale kaebuse esitamisel tasutud riigilõiv.

Kaebusele olid lisatud lisad 1-13.

Komisjon võttis kaebuse menetluse **3.02.2021**. Patendiametile anti võimalus esitada oma seisukoht hiljemalt 4.03.2021.

2) 4.03.2021 esitas **Patendiamet** oma seisukohad kaebuse kohta. Patendiamet vaidles kaebusele vastu ja leidis, et otsus, milles amet osaliselt keeldus vaidlusaluse märgi registreerimisest kaebaja nimele, on seaduslik ja põhjendatud. Patendiamet võttis vastu märgi kaubamärgina registreerimisest keeldumise otsuse klassi 36 osade teenuste osas, põhjendades seda järgmiselt.

KaMS § 9 lg 1 p 3 kohaselt ei saa õiguskaitsset tähis, mis koosneb üksnes kaupade või teenuste liiki, kvaliteeti, hulka, otstarvet, väärtust, geograafilist päritolu, kaupade tootmise või teenuste osutamise aega või kaupade või teenuste teisi omadusi näitavatest või muul viisil kaupa või teenust kirjeldavatest tähistest või andmetest või eelnimetatud tähistest või andmetest, mida ei ole oluliselt muudetud. Kõnealuse sätte eesmärgiks olev avalik huvi nõuab, et kõik tähised, mida on võimalik kasutada nende kaupade või teenuste, mille suhtes märgi registreerimist soovitakse, omaduste tähistamiseks, peavad jääma vabalt kasutatavaks kõigile ettevõtjatele selleks, et nad saaksid neid kasutada oma kaupade ja teenuste samade omaduste näitamiseks (C-104/01 p 52).

Vaidlusalune tähis koosneb euro ja dollari sümbolitest (Patendiameti 29.04.2020 teate nr 7/R201900406 lisa 1 „Kui palju euro „maksab” ja milline ta välja näeb” väljatrükk 28.04.2020 Euroopa Parlamendi kodulehelt www.europarl.europa.eu; Inglise-eesti (Silvet) keelevara.ee, Wikipedia väljatrükk 27.04.2020, allikaviited Bureau of Engraving and Printing. "What is the origin of the \$ sign?", Nussbaum, Arthur (1957). A History of the Dollar). Tähise kujundus euro tähis mustana valgel ringikujulisel taustal ning dollari tähis valgena mustal ringikujulisel taustal mõjub taustaelemendina, mis ainult tõstab esile valuutasümboleid. Patendiamet on seisukohal, et käesoleva tähise domineerivaks osaks on valuutasümbolid, mille tähendust ringikujuline taust kummagi sümboli ümber rõhutab ja esile tõstab. Tähise kujundus ei juhi tähelepanu kõrvale rahasümbolite kirjeldavalt tähenduselt ning ei võimalda tajuda tähist tervikuna muuna kui kirjeldava sõnumina. Ringikujuline taust valuutasümbolit ümbritsevana seostub rahandusteenuste tähistamisel tarbijatele ka müntide kujuga, mis tavapäraselt on ümmargused. Euro sümbolit on kasutatud meenemüntidel (29.04.2020 teate lisa 2 väljatrükkid veebilehtedelt coin24.ee, myndipood.ee tehtud 28.04.2020). Euro sümbolit ümmargusel taustal kasutab Euroopa Keskpank ning panga kodulehel tutvustatakse euromünt, samuti on olemas dollarimündid (29.04.2020 teate lisa 3 väljatrükkid veebilehtedelt www.ecb.europa.eu, coins.ee tehtud 27.04.2020, 28.04.2020). Tarbijad on teadlikud euro- ja dollarimüntide olemasolust, mis tuleb tarbijatele rahandusteenuste valdkonnas euro ja dollari tähistega seoses meelde. Ka see teadmine ei võimalda tarbijatel lihtsast geomeetrisest kujundist, ringist koosnev

tausta tajuda kaubamärgi funktsioonis. Valuutasümbolid näitavad tarbijatele klassi 36 teenuste liiki, omadusi ja otstarvet, andes teavet, et tegemist on eurodes ja dollarites toimivate teenustega nagu valuutavahetus, kontodel erinevates valuutades raha hoidmine ja selle kontoga seotud pangakaartide väljastamine, kindlustus, mille makseid saab teha valuutas, aktsiaturgudel valuutas kauplemine, valuutainvesteeringud. Millises valuutas rahalisi tehinguid on võimalik teha, on tarbijate jaoks oluline teenuste omadus. Eesti pangad ja teised rahandusettevõtted võimaldavad kontrol hoida valuutat, teha valuutatehinguid, avada kontoga seotud kaarte (29.04.2020 teate lisa 4 „Arvelduskontolepingu tingimused. Kehitavad alates 1.12.2016” www.seb.ee, Valuutatehingud www.seb.ee väljatrükk 4.12.2019; Tähtajaline hoius – Swedbank, Välisarvelduste info Swedbank www.swedbank.ee, 28.11.2019; artikkel „Transferwise toob turule eraklientide virtuaalkonto ja deebetkaardi” www.ituudised.ee/uudised/2018/01/09; artikkel „Milliseid kaarte ja valuutasid toetatakse” www.revolut.com väljatrükk 4.12.2019). Kindlustustegevuse seadus sätestab võimaluse valida valuutat, milles kindlustusmakseid tehakse (29.04.2020 teate lisa 4: kindlustustegevuse seadus). Valuutas kaubeldakse ning tehakse investeeringuid (29.04.2020 teate lisa 4 artikkel „Firmad kindlustavad end euro langemise puhuks” 15.04.2012 majandus24.postimees.ee; Euroopa Väärtpaperiturujärelevalve 5.12.2011 „Hoiatus investoritele Valuutaga kauplemine” www.esma.europa.eu). Patendiameti hinnangul on seega Eesti tarbijad eeltoodud teenustest teadlikud ning valuutasümbolite kombinatsioon on tarbijatele arusaadav valuutas teostatavaid, valuutaga seotud tehinguid näitavas tähenduses.

Teenust kirjeldavad tähised, teenuse liiki näitavad tähised peavad jääma vabaks kasutamiseks ka teistele ettevõtjatele. Samale seisukohale on asunud ka Euroopa Kohus otsustes C-363/99 p 102, C-108/97 ja C109/97 p 25, C-53/01 p 73, C-104/01 p 52, C-265/00 p 35 ja p 55, märkides, et määruse 40/94 [kehtiv määrus nr 2017/1001] artikli 7 lõike 1 punkti c eesmärgiks on avalikkuse huvi kaitsmine, nimelt et kõigil oleks õigus vabalt kasutada kaupu ja teenuseid kirjeldavaid tähiseid. Viidatud säte hoiab ära teenuse omadusi näitavate tähiste kuulumist ainult ühele ettevõttele seeläbi, et see registreeritakse kaubamärgina. Patendiameti hinnangul ei ole õiguspärane teenuse liigile ja otstarbele viitava tähise, sümbolika monopoliseerimine ühe ettevõtja nimele. Teenuse liiki ja omadusi näitav tähis peab jääma vabalt kasutatavaks kõigile potentsiaalsetele turul osalejatele. Lähtudes eeltoodust on registreerimiseks esitatud teenuste liiki, otstarvet, omadusi näitav tähis, millele ei saa vastavalt KaMS § 9 lg 1 p-le 3 õiguskaitset anda.

Vastavalt KaMS § 9 lg 1 p 2 ei saa õiguskaitset tähis, millel puudub eristusvõime, kaasa arvatud üksik stiliseerimata täht, üksik stiliseerimata arv või üksik värv. Kaubamärgi peaülesanne on tagada lõpptarbijale või -kasutajale kaubamärgiga tähistatud kaupade või teenuste teatud päritolu, mis lubaks ilma võimaliku segiajamiseta eristada ühe ettevõtja kaupu või teenuseid nendest, millel on teine päritolu (C-136/02 P p 29, C-37/03 P p 60). Euroopa Kohtu praktikast tuleneb, et sõnamärk, mis on kaupade või teenuste omadusi kirjeldav, on samade kaupade ja teenuste suhtes eristusvõimetu (C-363/99 'Postkantoor' p 86, nr C-265/00 'BIOMILD', p 19). Eristusvõime hindamisel KaMS § 9 lg 1 p 2 mõttes tuleb arvestada esiteks kaupu ja teenuseid, mille tähistamiseks kaubamärgi registreerimist taotletakse, ja teiseks tuleb hinnata registreerimiseks esitatud tähise tajumist asjassepuutuva avalikkuse poolt, kelleks on vastava kauba või teenuse keskmine tarbija, kes on piisavalt informeeritud ja mõistlikult tähelepanelik ning arukas (C-363/99).

Lähtudes valuutasümbolitest, käesoleval juhul euro ja dollari tähistest, ei ole tarbijatel võimalik ära tunda ja teiste ettevõtjate teenustest eristada ühe ettevõtja valuutaga seotud rahandus-, kindlustus-, investeerimisteenusid. Finantsteenuseid saavad kasutada kõik tarbijad, seega on sihtgrupiks kogu avalikkus. Eesti tarbijad on teadlikud pankades ja rahandusettevõtete pakkujate kontodel valuuta hoidmise, valuutas maksete, ülekannete tegemise võimalustest, valuutavahetusteenusdest, börsil valuutas kauplemisest, mida Patendiamet on eespool põhjendanud. Kaubamärgi kujundus must euro tähis valgel ringikujulisel taustal ning valge dollari tähis mustal ringikujulisel taustal mõjub taustaelementidena, mis tõstab esile valuutasümbolite tähendust ning ei taga tähisele tervikuna kaitse andmiseks minimaalset eristusvõimet. Tegemist on tervikuna tähisega, mis on tajutav teenuste liiki, omadusi, otstarvet näitavana ning on seeläbi kaubamärgi funktsioonis eristusvõimetu. Lähtudes eeltoodust on registreerimiseks esitatud kaubamärgi funktsioonis eristusvõimetu tähis, millele ei saa vastavalt KaMS § 9 lg 1 p-le 2 õiguskaitset anda.

Kaebaja ei ole Patendiameti seisukohtadega nõustunud ning on esitanud vastuväited, millele Patendiamet on ekspertiisimenetluses vastanud. Kuivõrd kaebuses avaldatud seiskohad kattuvad kaebaja varasemate seisukohtadega, palus Patendiamet komisjonil arvestada ameti varasemate seisukohtade ja põhjendustega ka kaebuse menetluses. Kaebaja viitas tähise registreeringutele Beneluxi, Soome, Rumeenia ametite poolt. Patendiamet oli seisukohal, et iga amet teostab registreerimiseks esitatud tähisele iseseisva ekspertiisi. Patendiamet teostab käesolevale tähisele iseseisva ekspertiisi vastavalt

kaubamärgiseadusele. Kohtupraktikas on leitud, et õiguskindluse ja hea halduse põhimõtte kohaselt peab iga registreerimistaotluse kontrollimine olema range ja täielik ning viiakse igal konkreetsel juhul läbi vältimaks kaubamärkide alusetut registreerimist (C-51/10 P p-d 74–77, C-521/13 p 57). Euroopa Kohtu praktikas on leitud, et ühe riigi pädeva asutuse otsused kaubamärkide registreeritavuse küsimuses ei ole siduvad teiste riikide pädevatele asutustele, kuna iga kaubamärgi registreeritavus on konkreetse juhtumi konkreetsetest asjaoludest (C-218/01, p 62). Patendiametile ei ole teada põhjendusi, millele tuginedes otsustasid mõned teised riigid tähisele õiguskaitse anda. Sealjuures on vaidlusaluse rahvusvahelise registreeringu kohta teistest riikidest keeldumisteeded väljastanud näiteks Inglismaa, Taani, Austria, Saksamaa, Prantsusmaa, Läti, Leedu, Rootsi, Itaalia ja teised ametid (seisukoha lisa 1). Oluline on, et Eestis registreerimiseks esitatud kaubamärgile tehakse ekspertiis Eesti kaubamärgiõiguse kohaselt ning menetluse raames kontrollib Patendiamet ekspertiisis kaubamärki KaMS § 9 lõikes 1 sätestatu suhtes. Patendiamet leidis, et on asjakohaselt ja piisavalt põhjendanud, miks Eestis on tähis keeldutud kaupu ja teenuseid kirjeldav ja eristusvõimetu. Patendiamet osutas, et komisjon leidis otsuses 1834, et EL ja liikmesriikide praktika ühtlustamine tähendab eelkõige ühtsete menetluspõhimõtete kujundamist, aga mitte praktika ühtlustamist üksiku juhtumite ekspertiisi tasandil. Komisjon on korduvalt selgitanud, et kaubamärgile õiguskaitse andmine toimub konkreetsetes õigusruumis ning arvestades konkreetse riigi seadusi ja asjaolusid (vt otsus nr 1107-o).

Kaebaja märkis, et vaidlusalune tähis on tema kaubamärgiperekonna aluseks, viidates kaebajale kuuluvate EL kaubamärkidele 012106861, 010889202, 013700034, 013700042, 013700059, 013760913, 013760921, mis sisaldavad sama tähist, ning leidis, et see tõendab tähise tajumist eristusvõimelisena. Patendiamet oli seisukohal, et kõik kaebaja näiteks toodud EL kaubamärgid sisaldavad täiendavaid sõnalisi elemente ning seetõttu ei ole need käsitletavad samal viisil nagu käesolev tähis. Viidatud registreeringud ei tõenda üksiku euro ja dollari sümbolitest koosneva tähise eristusvõimet kaubamärgina.

Kaebaja viitas EUIPO lähenemisprogrammi ühisteatises esitatud osaliselt kattuvatest geomeetrisest kujunditest koosnevale näitele. Patendiamet oli seisukohal, et näide, mis koosneb mitmest erinevast geomeetrisest kujundist, ei ole võrreldav käeoleva tähiselega, kus kahte valuutasümbolit ümbritseb ringikujuline taust. Lähtudes ühise praktika dokumendist CP3 kirjeldavad või eristusvõimetus sõnaelemendid kombinatsioonis lihtsate geomeetrisest kujunditega (nt punktid, jooned, joone segmendid, ringid, kolmnurgad, ruudud, nelinurgad, rööpkülilised, viisnurgad, kuusnurgad, trapetsid ja ellipsid) ei ole tõenäoliselt aktsepteeritavad, eriti kui nimetatud kujundeid kasutatakse raami või äärisena. See on tingitud sellest, et geomeetrisel kujundil, mis üksnes rõhutab, tõstab esile või ümbritseb sõnaelementi, ei mõjuta kaubamärki tervikuna eristusvõime andmiseks piisavalt. Kohtupraktika kinnitab, et minimaalsed kujundelemendid ei ole piisavad tähisele tervikuna registreeritavuse tagamiseks. Kohtuasjas C-37/03 P (BioID, p 74) on öeldud, et „kujutis- ja graafilised osad [on] niivõrd pealiskaudse iseloomuga, et ei lisa taotletavale kaubamärgile kui tervikule ühtegi eristavat tunnust. Fantaasia või koostisosade omavahelise kombineerimise seisukohalt vaadeldes ei ole nimetatud osadel ühtegi aspekti, mis võimaldaks kõnealusel kaubamärgil täita oma esmast ülesannet, mis tal on seoses kaubamärgi registreerimise taotlusega hõlmatud kaupade ja teenustega”. Ka hilisemas kohtupraktikas on leitud, et lihtsad minimaalsed kujunduselemendid ei ole piisavad, et juhtida asjaomase avalikkuse tähelepanu kõrvale sõnaelemendi kirjeldavalt tähenduselt (T-801/17, T-802/17 p 45-46; T-776/15 p 34). Otsuse T-194/16 p-s 32 on kohus järeldanud, et asjaomaste kaupade ja teenuste valdkonnas sagedaselt esineva kujutiselemendi kasutamine märgi koosseisus üksnes rõhutab kaubamärgi kirjeldavat iseloomu, sellise elemendi lisamine ei nõua tarbija poolset lisaanalüüsi, et tajuda märki vaid kirjeldavana. Antud juhul ümbritseb ring kumbagi valuutasümbolit, tõstes esile valuutasümbolit kui elementi, mis ei mõjuta kaubamärki tervikuna eristusvõime andmiseks piisavalt. Valuutasümbolid ringiga ümbritsetuna on tavaline levinud kujundusvariant, sh valuutavahetust sümboliseerivad osaliselt kattuvad, kõrvuti või üksteise kohal asetsevate ringide taustal valuutasümbolite kombinatsioonid (29.07.2020 teate lisa lk 1-6 www.freepik.com, <https://dj-extensions.com> väljatrükiid 7.07.2020, otsing „money exchange icon” www.google.com, 28.07.2020) ning seda ei saa pidada kujunduslikuks ideeks, mis jääks tarbijatele meelde seoses ühe kindla ettevõtja teenustega. Ringikujuline taust valuutasümbolit ümbritsevana seostub rahandusteenuste tähistamisel tarbijatele ka müntide kujuga, mis tavapäraselt on ümmargused. Euro sümbolit on kasutatud meenemüntidel. Euro sümbolit ümmargusel taustal kasutab Euroopa Keskpank ning panga kodulehel tutvustatakse euromünt, samuti on olemas dollarimündid (29.04.2020 teate lisa 2 väljatrükiid veebilehtedelt coin24.ee, myndipood.ee tehtud 28.04.2020, Patendiameti 29.04.2020 teate nr 7/ R201900406 lisa 3 väljatrükiid veebilehtedelt www.ecb.europa.eu, coins.ee tehtud 27.04.2020, 28.04.2020). Tarbijad on teadlikud euro- ja dollarimüntide olemasolust.

Kaebaja on viidanud Patendiameti praktikas registreeritud kaubamärkidele. Patendiamet märkis, et igale kaubamärgile tehakse vastavalt kaubamärgiseadusele iseseisev ekspertiis, lähtudes konkreetsest

tähisest ning taotletavatest kaupadest ja teenustest. Patendiamet leidis, et vaidlusaluse tähise domineerivaks osaks on valuutasümbolid, mille tähendust ringikujuline taust kummagi sümboli ümber rõhatab ja esile tõstab, ning ei juhi tähelepanu kõrvale valuutasümbolite kirjeldavalt tähenduselt. Ei ole põhjendatud hinnata, kuidas on tajutav ringikujuline taust seoses valuutasümbolitega lähtudes märkidest, milles valuutasümboleid ei sisaldu. Vaidlusalune tähis on tervikuna kontseptuaalselt teistsugune kui ainult geomeetristest kujunditest koosnevad varasemad registreeringud nr 56234 ning nr 56232. Viidet kaubamärgile nr 56276 „Sinu koolituskeskus + kuju”, mis on registreeritud teist liiki teenustele klassis 41 ning sisaldab teisi sõnaelemente, mis ei ole paigutatud käesoleva märgiga identsel viisil, ei saa pida kohaseks võrdluseks valuutasümbolite tajumise hindamisel klassi 36 teenuste osas. Patendiamet teeb igale kaubamärgitaotlele ekspertiisi ning vaatleb märke tervikuna ning selles kontekstis, mis konkreetset ekspertiisi hetkel esineb. Kõiki asjaolusid vaadeldakse ja hinnatakse alati kogumis, konkreetse juhtumi kontekstist lähtuvalt. Ka komisjon on selgitanud, et iga kaubamärgitaotlust käsitletakse eraldi vastavate kaupade/teenuste ja turu kontekstis (otsus nr 829-o). Samuti märkis komisjon Patendiameti praktika osas, et iga lahend ja registreering sõltub individuaalsetest asjaoludest, mistõttu varasematele registreeringutele viitamine ei ole reeglina asjakohane (otsused nr 800-o, 1327- o). Teistele registreeringutele viitamisel ei ole otsustavat tähendust, kuna iga kaubamärki tuleb hinnata individuaalselt (otsus nr 1779-o). Komisjon on hiljutises otsuses 1834-o leidnud, et vastavalt Euroopa Kohtu praktikale ei ole varasematele kaubamärgiregistreeringutele viitamisel põhimõttelist tähtsust, sest iga kaubamärki tuleb hinnata individuaalselt vastavalt asjakohastele õigusaktidele ja mitte varasema otsustuspraktika põhjal (C-37/03 P, p-d 47-49). Samuti on komisjon öelnud, et kaubamärgiomaniku õigus nõuda tähise registreerimist ei tulene mõne teise kaubamärgi registreerimise faktist ning kaubamärgi registreerimise kõiki asjaolusid hõlmav seaduslikkuse kontroll tuleb teostada ühtlasi siis, kui registreeritav ja varasemad kaubamärgid oleksid selgesti tajutavalt sarnased (otsus nr 1557-o).

Kaebaja on veel viidanud EL kaubamärgile nr 0018156614. Patendiamet märkis, et tegemist on kaubamärgiga, mille esitamise kuupäev on 18.08.2000 ning registreerimise kuupäev on 6.05.2002, seega see ei kajasta otseselt EUIPO käesoleva ajahetke praktikast ning sellest näitest ei saa Patendiameti hinnangul tuletada käesoleva tähise registreerimise põhjendusi.

Kaebaja on viidanud ka Euroopa Kohtu otsusele C-564/16P, mille kohaselt ametid peaksid arvestama otsustega, mis on sarnaste taotluste kohta tehtud ning uurima eriti tähelepanelikult, kas teha varasemaga samaväärne otsus või mitte, arvestades ka seaduslikkuse põhimõtet. Kaebaja leidis, et samast lahendist (p 85) tuleneb, et otsuste seaduspärasust ei saa hinnata aga vaid seaduslikkuse põhjal, vaid seda tuleb teha ka varasema otsustuspraktika põhjal, sest vastupidisel juhul, ja andmata ka kohaseid põhjendusi, on tegemist hea halduse tava rikkumisega. Patendiamet oli seisukohal, et ta on kirjavahetuse käigus juba põhjendanud, kuidas käsitletakse vaidlusalust tähist, seega ei ole kohaseid põhjendusi jäetud andmata. Ka Euroopa Kohus on 12.02.2004 otsuses nr C-218/01 leidnud, et fakti, et identne kaubamärk on registreeritud ühes liikmesriigis identsetele kaupadele või teenustele võib arvestada ka mõni teine liikmesriigi pädev ametiasutus, seda siis koos kõikide muude asjaoludega, mida selles asutuses kaubamärgi eristusvõime määra hindamisel arvesse võetakse, kuid see ei ole kaubamärgi registreerimise või registreerimisest keeldumise juures otsustav tegur. Kohtuotsuse C-564/16P p-s 61 on leitud, et igale märgile tehakse iseseisev ekspertiis, kaaludes hoolikalt, milline otsus on antud märgi kohta põhjendatud teha. Patendiamet on seda hoolikalt kaalunud ning on ekspertiisi järeldusi põhjendanud. Võrdse kohtlemise ja hea halduse printsiip on tagatud sellega, et igale taotlusele tehakse ekspertiis ning põhjendatakse ekspertiisi tulemusi vastavalt kaubamärgiseadusele.

Kokkuvõtvalt märkis Patendiamet, et on kohustatud ekspertiisi raames välja selgitama, kas kaubamärgile on võimalik õiguskaitset anda, st kas esinevad kaubamärgiseaduses sätestatud õiguskaitset välis- tavad asjaolud. Nagu nähtub Euroopa Kohtu praktikast, ei tohi registreerimistaotluste kontroll olla pinnapealne, vaid see peab olema range, põhjalik ja täielik, et vältida kaubamärkide alusetut registreerimist, ning peab õiguskindluse ja hea halduse eesmärgil tagama, et ei registreeritaks kaubamärke, mille kasutamise saaks kohtus edukalt vaidlustada (nt C-39/97, C-104/01, C-64/02, C- 29/05, C-265/09). Praegusel juhul näitavad märgi valuutasümbolid asjaomasele avalikkusele klassi 36 teenuste liiki, omadusi, otstarvet, andes teavet, et tegemist on eurodes ja dollarites toimuvate teenustega nagu valuutavahetus, kontodel erinevates valuutades raha hoidmine ja selle kontoga seotud pangakaartide väljastamine, kindlustus, mille makseid saab teha valuutas, aktsiaturgudel valuutas kauplemine, valuutainvesteeringud. Lähtudes valuutasümbolitest, euro ja dollari tähistest, ei ole tarbijatel võimalik ära tunda ja teiste ettevõtjate teenustest eristada ühe ettevõtja valuutaga seotud rahandus-, kindlustus-, investeerimisteenuseid. Seetõttu registreerimiseks esitatud tähis ei ole nimetatud teenuste jaoks kaubamärgina registreeritav. Patendiamet rõhutas, et kuivõrd kaubamärgi registreerimine annab selle omanikule õigu-

se keelata teistel isikutel kaubamärgiga identsete või sarnaste tähiste kasutamise samas tegevusvaldkonnas kindlal territooriumil, siis peab kaubamärgile ainuõiguse andmine olema õige ja õiglane ning kooskõlas avaliku huviga. Kõnealusel juhul oleks tähise registreerimine ebaaus, ebaõiglane ning avalik huvi saaks kahjustatud. Registreeritav kaubamärk peab täitma oma päritolutähise põhiülesannet, andmata seejuures ebaoproportsionaalseid konkurentsieeliseid ning olema eristusvõimeline ning mitte kirjeldav. Eristusvõimetuid tähiseid ei saa monopoliseerida ja registreerida ühe isiku nimele. Lähtudes eeltoodust ja tulenevalt KaMS § 9 lg 1 p-dest 2 ja 3, § 39 lõigetest 2 ja 3 ning § 70 lõikest 2 palus Patendiamet jätta kaebus rahuldamata.

Patendiamet märkis, et seisukohas nimetatud toimikudokumentid olid kaebajale varasemalt esitatud ning suure mahukuse tõttu ning menetlusökonoomia huvides tehakse komisjonile nähtavaks Eesti Patendiameti menetlussüsteemis. Kaebusele oli lisatud Maailma Intellektuaalomandi Organisatsiooni (WIPO) andmebaasi Madrid Monitor 4.03.2021 väljavõte.

5.03.2021 võimaldas komisjon kaebajal esitada vastuseisukoha hiljemalt 6.04.2021.

3) 6.04.2021 esitas **kaebaja** oma seisukoha. Jäädes varem esitatud seisukohtade juurde, lisas kaebaja järgmist. Patendiamet viitas 4.03.2021 seisukohtades kohtupraktikale, mille kohaselt tähised, mida on võimalik kasutada teenuste omaduste tähistamiseks (loe: kirjeldamiseks) peavad jääma vabaks kasutamiseks kõigile ettevõtjatele. Esiteks, vaidlusaluse tervikkaubamärgiga pole võimalik kirjeldada klassi 36 teenuste omadusi. Seda oleks ehk võimalik teha kaubamärgi mõne koostisosaga, nt elemendiga „€“ või „\$“, ent mitte kaubamärgi reproduktsioonil toodud tervikuga. KaMS § 12 lg 1 p 2 kohaselt on kaubamärgi õiguskaitse ulatuseks ka selle reproduktsioon ehk sellel toodud tervik. Arvestades nii ülaltoodut kui ka juba sama kaebaja nimele registreeritud sama seeria EL kaubamärke, ei nõua avalik huvi vaidlusaluse kaubamärgi registreerimisest keeldumist ning see ei ohusta klassi 36 teenuseid kirjeldavate tähiste kasutamist kolmandate isikute poolt. Vastava kahtluse korral on nimetatud kolmandatel isikutel õigus tugineda KaMS §-le 16 (ainuõiguse piirangud). KaMS § 16 lg 1 p 2 kohaselt ei laiene kaubamärgiomaniku ainuõigus (mille aluseks on ülal reproduktsioonil toodud tervik!) kaubamärgi kirjeldavatele osadele ehk kaubamärgiomanikul ei ole õigust keelata kolmandate isikute poolt kirjeldavate tähiste heas usus kasutamist. Nimetatud õigus oleks kolmandatel isikutel ka käesoleva kaubamärgi registreerimise järgselt võõrandamatult olemas KaMS § 16 lg 1 p 2 alusel.

Patendiamet oli seisukohal, et ka kaubamärgi figuratiivne osa on kirjeldav ja/või eristusvõimetus, kuivõrd seondub tarbijatele harjumuspäraselt müntide kujuga. Kaebaja pidas märkimisväärseks, et Patendiamet pole keeldunud kaubamärgi registreerimisest vaid valuutavahetuse või valuutateenustega seoses, vaid näiteks ka järgmiste klassi 36 teenuste osas, mis ei ole otseselt seotud nimetatud teenustega ning mille osas näib kaubamärgi (sh selle figuratiivse osa) kirjeldavus ja/või eristusvõime puudumine Patendiameti poolt seni põhjendamata olevat: *electronic transfer of funds via telecommunications; automated payment services; debt recovery agencies; financial analysis; banks with direct access, e.g. via the Internet or telephone (home banking); bank information; banking operations; mortgage banking; credit information bureaus; advice on financial matters; advice on insurance matters; finance management; financial valuation in insurance, banking; financial consulting; financial information; financial operations; financial services; creation of investment funds; financial security funds services; stock exchange quotations; stock exchange brokerage; financial guarantees as bails; information about insurance; capital investments; capital deposits; electronic capital transfer; debit and credit card services; service of debit and credit cards; issuing of debit and credit cards; insurance brokering; expert opinions for tax purposes; sponsorship and financial patronage; financial sponsoring of sports activities; financial sponsorship and financing of television, film and radio programs; stock broking; insurance brokerage; financial loans; financial transactions; insurance; currency exchange; finance management; asset management.*

Kaebaja oli jätkuvalt seisukohal, et registreerimisest keeldutud klassi 36 teenuste osas (sh eelnimetatud teenuste osas) ei ole tarbijal alust või põhjust seostada kaebaja kaubamärki müntidega ega tajuda seda kirjeldava või eristusvõimetus tähisena (nimetatud asjaolu, st võimalik seos müntidega, ei ole takistanud Patendiametil registreerimast klassi 36 teenuste osas ka varasemat analoogilist ja veelgi vähem stiiliseeritud kaubamärki 56234; ka seda kaubamärki võiks sarnaselt pidada selle klassi 36 teenuste osas üksnes müntidega seonduvaks ja seega kirjeldavaks, eristusvõimetus ja registreerimatuks tähiseks, kuid seda pole juhtunud).

Kaebaja juhtis varasemalt tähelepanu, et sama kaubamärk on, lisaks sellele, et see on registreeritud ka arvukate kaebaja EL kaubamärkide koostisosana, saanud varasemalt baasregistratsioonina õiguskaitse

nii Poolas kui ka rahvusvahelise kaubamärgina seejärel Beneluxi maades (Belgia, Holland, Luksemburg) kui ka Soomes ja Rumeenias. Patendiamet vastas 4.03.2021, märkides, et ametile ei ole teada põhjendusi, millele tuginevalt otsustasid nimetatud riigid selle kaubamärgi registreerida. Kaebaja selgitas, et kaubamärk registreeriti nimetatud riikides kaubamärgi loomumase eristusvõime alusel, arvestades EL liikmesriikides harmoneeritud kaubamärgiõigust (loe: üheski EL liikmesriigis, sh nimetatuis, ei ole võimalik registreerida ka klassi 36 teenuseid kirjeldavat või eristusvõimetut kaubamärki). Seda enam, et tegemist on logomärgiga, mis ei ole kirjutatud kindlas keeles ning see seob üheks ka kaebaja kaubamärgiseeria (küsimus sellest, kas avalik huvi kaalub üles kaebaja senise õigustatud huvi sama kaubamärgiseeria osas ning kas kaebaja kaubamärgi registreerimisest keeldumist avalik huvi üldse nõuab, sh ülaltoodud teenuste osas). Seisukoha lisast 1 nähtuvalt on sama kaubamärk registreeritud nüüd ka Hispaanias, Lätis ja Slovakkias.

Patendiamet on 4.03.2021 märkinud, et EL liikmesriikide praktika ühtlustamine tähendab eelkõige ühtsete menetluspõhimõtete kujundamist, mitte praktika ühtlustamist. Kaebaja juhtis samas tähelepanu EUIPO lähenemisprogrammi ühisteatisele CP3, mis puudutabki praktika ühtlustamist ning sellest programmist võtab osa ka Patendiamet. Selles on märgitud, et geomeetrilised kujundid võivad lisada tähisele eristusvõime, kui nende esitusviis, paigutus või kombinatsioon teiste elementidega loob piisavalt eristusvõimelise tervikmulje. Seejuures toodud näide on analoogiline käesoleva kaubamärgiga, kuivõrd sisaldabki mitut geomeetrilist elementi, mis osaliselt katavad üksteist ehk tagavad kaubamärgile eristusvõime selle sõnalisest osast olenemata. Sama kehtiks ka vaidlusaluse kaubamärgi puhul, mida saab pidada ühisteatise toodud näitega analoogiliseks (mitu geomeetrilist elementi, mis osaliselt katavad üksteist). Nimetatud praktikaga on kooskõlas ka Patendiameti poolt registreeritud kaubamärk 56276 ja varasemalt viidatud 56234. Mõlemal juhul tagab, analoogiliselt kaebaja kaubamärgile, kaubamärgile eristusvõime eelkõige kasutatavate geomeetriliste kujundite lõikuv kombinatsioon. Juhul kui nimetatud kaubamärke on peetud registreeritavaks, võiks samale järeldusele jõuda ka vaidlusaluse kaubamärgi menetluses. Arvestades taas ühelt poolt nii kaebaja õigustatud huvi saada nimetatud kaubamärgi reproduksioonil toodud tervikule õiguskaits (sama tervik sisaldub ka varasemalt registreeritud kaebaja EL kaubamärkides) kui ka teisalt avalikku huvi (nimetatud kaubamärgi registreerimine ei saa ega võta kolmandatelt isikutelt ära õigust kasutada klassi 36 teenuseid kirjeldavaid tähiseid vastavalt KaMS § 16 lg 1 p 2 regulatsioonile) jäi kaebaja kaebuses esitatud seisukohtade, tõendite ja järelduste juurde.

Seisukohale oli lisatud väljatrükk WIPO Madrid Monitorist, mis näitab sama kaubamärgi registreeritust Beneluxis, Hispaanias, Soomes, Lätis, Rumeenias ja Slovakkias.

Komisjon võimaldas Patendiametil esitada vastuseisukoha hiljemalt 10.05.2021.

4) 10.05.2021 esitas **Patendiamet** vastuseisukoha. Patendiamet oli jätkuvalt seisukohal, et vaidlusaluse tähise domineerivaks osaks on valuutasümbolid, mille tähendust ringikujuline taust kummagi sümboli ümber rõhutab ja esile tõstab. Tähise kujundus ei juhi tähelepanu kõrvale rahasümbolite kirjeldavalt tähenduselt ning ei võimalda tajuda tähist tervikuna muuna kui kirjeldava sõnumina. Valuutasümbolid näitavad tarbijatele klassi 36 teenuste liiki, omadusi, otstarvet, andes teavet et tegemist on eurodes ja dollarites toimuvate teenustega nagu valuutavahetus, kontodel erinevates valuutades raha hoidmine ja selle kontoga seotud pangakaartide väljastamine, kindlustus, mille makseid saab teha valuutas, aktsiaturgudel valuutas kauplemine, valuutainvesteeringud. Millises valuutas, kaebaja tähisest lähtudes eurodes ja dollarites, rahalisi tehinguid on võimalik teha, on tarbijate jaoks oluline teenuste omadus. Vastavalt Euroopa kohtupraktikale homogeense rühma moodustavate teenuste tuvastamiseks on oluline, et teenuste vahel on piisavalt otsene ja konkreetne seos, nii et need moodustavad kõnealuste teenuste piisavalt ühtse kategooria või rühma (T-529/15, p 17-18), mis esineb praeguses asjas. Kaupade või teenuste homogeensust on võimalik esitada üldine põhjendus nende kaupade või teenuste kohta, mille vahel on piisavalt otsene ja kindel seos, nii et need moodustavad piisavalt ühtse kategooria, millest tulenevalt kõik kõnealuse otsuse põhjendustes sisalduvad faktilised ja õiguslikud kaalutlused selgitavad piisavalt arutluskäiku iga sellesse kategooriasse kuuluva kauba ja teenuse osas ja neid faktilisi ja õiguslikke kaalutlusi võib kohaldada kõigi asjaomaste kaupade ja teenuste suhtes ühte moodi (T-118/06 p 28). Lähtudes valuutasümbolitest, euro ja dollari tähistest, ei ole tarbijatel võimalik ära tunda ja teiste ettevõtjate teenustest eristada ühe ettevõtja valuutaga seotud rahandus-, kindlustus-, investeerimisteenuseid. Tegemist on tervikuna tähisega, mis on tajutav teenuste liiki, omadusi, otstarvet näitavana ning on seeläbi kaubamärgi funktsioonis eristusvõimetu.

Patendiamet rõhutas, et ei saa ka öelda, et iga riik on tähist igal juhul pidanud eristusvõimeliseks tähiseks ja et praktika selles küsimuses on alati olnud ühesugune (vt WIPO andmebaasi Madrid Monitor rahvusvahelise taotluse ja registreeringu andmeid). Kaebaja viidatud EL kaubamärkide näol on tegemist

sõnalise osaga kujutismärkidega, mistõttu ei ole võrreldavad kõnealusel juhul. Nagu on märgitud Euroopa Kohtu lahendis C-422/12, tuleb kahe kaubamärgi sarnasuse hindamisel analüüsida iga kaubamärki tervikuna. Patendiamet selgitab, et analoogia kasutamine ei ole antud juhul asjakohane ega võimalik ja viib valedele järeldustele. Viidatud registreeringud ei tõenda üksiku euro ja dollari sümbolitest koosneva tähise eristusvõimet kaubamärgina.

Vastuseks kaebaja väitele EUIPO ühisteatise eesmärgi kohta juhtis Patendiamet kaebaja tähelepanu asjaolule, et komisjon on oma hiljutises otsuses nr 1834-o leidnud, et EL ja liikmesriikide praktika ühtlustamine tähendab eelkõige ühtsete menetluspõhimõtete kujundamist, aga mitte praktika ühtlustamist üksikjuhtumite ekspertiisi tasandil. Komisjon on korduvalt selgitanud, et kaubamärgile õiguskaitsse andmine toimub konkreetses õigusruumis ning arvestades konkreetse riigi seadusi ja asjaolusid (vt nt 1107-o, 1834-o). Patendiamet on jätkuvalt veendunud, et kuivõrd kaubamärgi registreerimine annab selle omanikule õiguse keelata teistel isikutel kaubamärgiga identsete või sarnaste tähiste kasutamise samas tegevusvaldkonnas Eesti Vabariigi territooriumil, siis peab kaubamärgile ainuõiguse andmine olema õige ja õiglane ning kooskõlas avaliku huviga. Kõnealusel juhul oleks märgi registreerimine ebaaus, ebaõiglane ning avalik huvi saaks ilmselgelt ja äratuntavalt kahjustatud. Registreeritav kaubamärk peab täitma oma päritolutähise põhiülesannet, andmata seejuures eaproportsionaalseid konkurentsieeliseid ning olema eristusvõimeline ning mitte kirjeldav. Patendiamet on vankumatult veendunud, et eristusvõimetuid tähiseid ei saa monopoliseerida ja registreerida ühe isiku nimele. Teenust kirjeldavad tähised, teenuse liiki näitavad tähised peavad jääma vabaks kasutamiseks ka teistele ettevõtjatele. Samale seisukohale on asunud ka Euroopa Kohus otsustes C-363/99 p 102, C-108/97 ja C109/97 p 25, C-53/01 p 73, C-104/01 p 52, C-265/00 p 35 ja p 55, märkides, et määruse 40/94 [kehtiv määrus nr 2017/1001] artikli 7 lõike 1 punkti c eesmärgiks on avalikkuse huvi kaitsmine, nimelt et kõigil oleks õigus vabalt kasutada kaupju ja teenuseid kirjeldavaid tähiseid. Viidatud säte hoiab ära teenuse omadusi näitavate tähiste kuulumist ainult ühele ettevõttele seeläbi, et see registreeritakse kaubamärgina.

Kokkuvõtvalt märkis Patendiamet, et on kohustatud ekspertiisi raames välja selgitama, kas kaubamärgile on võimalik õiguskaitsset anda, st kas esinevad kaubamärgiseaduses sätestatud õiguskaitsset välis-tavad asjaolud. Kõnealusel juhul näitavad märgi valuutasümbolid asjaomasele avalikkusele klassi 36 teenuste liiki, omadusi, otstarvet, andes teavet, et tegemist on eurodes ja dollarites toimuvate teenustega nagu valuutavahetus, kontodel erinevates valuutades raha hoidmine ja selle kontoga seotud pangakaartide väljastamine, kindlustus, mille makseid saab teha valuutas, aktsiaturgudel valuutas kauplemine, valuutainvesteeringud. Lähtudes valuutasümbolitest, euro ja dollari tähistest ei ole tarbijatel võimalik ära tunda ja teiste ettevõtjate teenustest eristada ühe ettevõtja valuutaga seotud rahandus-, kindlustus-, investeerimisteenuseid. Seetõttu ei ole vaidlusalune tähis nimetatud teenuste jaoks kaubamärgina registreeritav.

11.05.2021 võimaldas komisjon kaebajal esitada vastuseisukoha hiljemalt 14.06.2021.

5) 14.06.2021 esitas **kaebaja** seisukoha. Jäädes varasema juurde, märkis kaebaja järgmist. Patendiamet märkis 10.05.2021, et ainuõiguse andmine (kaubamärkide registreerimine) peab olema kooskõlas avaliku huviga. Samuti, et kaubamärk peab täitma päritolutähise põhiülesannet ega tohi anda konkurentsieeliseid. Kaebaja nõustus nende seisukohtadega.

Kaebaja lisas, et vaidlusalune kaubamärk on varasemalt registreeritud 7 EL kaubamärgi osana (vt 18.01.2021 kaebuse lisad 7-12). Veelgi enam, sama kaubamärki on kaebuse kohaselt peetud eraldi registreeritavaks Poolas (baasregistreering) kui ka Beneluxis (Belgia, Holland, Luksemburg), Soomes ja Rumeenias (18.01.2021 lisa 2). Hiljem on seda peetud registreeritavaks ka Hispaanias, Lätis ja Slovakkias (6.04.2021 lisa 1). Kõik eeltoodu tõendab kaebaja hinnangul otsesemalt või kaudsemalt, et kaebaja asjaomane kaubamärk täidab selle päritolutähise põhiülesannet, ei anna kaebajale ebaausat konkurentsieelist (tegemist on kaebaja kombineeritud kaubamärkide koostisosaga, mida ta on kasutanud pikemaajaliselt ning mis on eraldi registreeritud ka muudes riikides) ning avalik huvi ei nõua kaebaja sellise kaubamärgi registreerimisest keeldumist. Veelgi enam, Patendiamet on ise otsustanud registreerida kaebaja kaubamärgiga analoogilisi kahest sõõrist koosnevaid kaubamärke (mille eristusvõime ei saa seisneda ka nende sõnalistes osades; vt 18.01.2021 lisad 5-6). Kaebaja kaubamärgi registreerimine oleks niisiis igati kooskõlas Patendiameti enda praktikaga (vt selle kohta Euroopa Kohtu 28.06.2018 otsus asjas C-564/16P, p 61, 62, 85).

Kaebaja oli jätkuvalt seisukohal, et kaubamärgi eristusvõime puudumine ja selle kirjeldavus ei ole keeldutud teenuste osas tõendatud. Mh ei ole Patendiamet keeldumist põhjendanud kaebaja 6.04.2021 eraldi märgitud teenuste osas. Märkimisväärselt ei moodusta kõik need teenuseid ka homogeenset

rühma ega homogeenseid rühmi ning Patendiamet ei ole tõendanud vastupidist. Kaebajale jäi arusaamatuks, miks peeti kaubamärki registreeritavaks (eristusvõimeliseks) osade teenuste osas, ent registreerimatuks (eristusvõimetuks-kirjeldavaks) ülejäänud teenuste osas (sh teenused, mis pole vahetult valuutaga seotud). Patendiameti väide sellest, et kaubamärgi registreerimisest tuleb keelduda kõikide keeldutud teenuste osas, kuivõrd kõik need on sisuliselt rahandus-, kindlustus- või investeerimisteenused, ei ole õige ega põhjendatud. Teisalt, ka neid teenuseid, mille suhtes kaubamärk on otsustatud registreerida, võib pidada rahandus-, kindlustus- või investeerimisteenusteks või nendega vahetult seotuks – kinnisvarabüroode tegevus kui investeerimis ja rahandusteenustega seotud teenus, üürikoogumine kui rahanduse ja investeerimisega seotud teenus, kinnisvara hindamine kui rahandusega seotud teenus, kinnisvarahaldus kui rahanduse, investeerimise ning (kinnisvara) kindlustusega vahetult seotud teenus. Sellele vaatamata ei ole nende teenuste osa kaubamärgi registreerimisest keeldutud. Seega, kui jaatada kaubamärgi registreeritavust osade teenuste osas, tuleks seda teha ka ülejäänud teenuste osas (eriti nende osas, mis pole valuutateenused *per se*).

Komisjon võimaldas Patendiametil esitada vastuseisukoha hiljemalt 16.07.2021.

6) 15.07.2021 esitas **Patendiamet** oma vastuseisukoha. Vastuseks kaebaja väidetele, et Patendiamet ei ole keeldumist põhjendanud kaebaja 6.04.2021 täiendavas seisukohas eraldi märgitud teenuste osas ning et kaebajale jääb arusaamatuks, miks peeti tähis registreerimatuks märgitud teenuste osas, pidas Patendiamet oluliseks rõhutada, et nagu oli juba selgitatud otsuses nr 7/R201900406 ning komisjoni menetluses Patendiameti 4.03.2021 seisukohtades – lähtudes valuutasümbolitest, euro ja dollari tähistest – ei ole tarbijatel võimalik ära tunda ja teiste ettevõtjate teenustest eristada ühe ettevõtja valuutaga seotud rahandus-, kindlustus-, investeerimisteenuseid. Valuutasümbolid näitavad tarbijatele klassi 36 teenuste liiki, omadusi, otstarvet, andes teavet, et tegemist on eurodes ja dollarites toimivate teenustega nagu valuutavahetus, kontodel eri valuutades raha hoidmine ja selle kontoga seotud pangakaartide väljastamine, kindlustus, mille makseid saab teha valuutas, aktsiaturgudel valuutas kauplemine, valuutainvesteeringud. Millises valuutas – konkreetsest tähisest lähtudes eurodes ja dollarites – rahalisi tehinguid on võimalik teha, on tarbijate jaoks oluline teenuste omadus. Käsitletaval juhtumil on tervikuna tegemist tähisega, mis on tajutav teenuste liiki, omadusi, otstarvet näitavana ning on seeläbi kaubamärgi funktsioonis eristusvõimetu.

Kaebaja leidis, et ka teenuseid *real estate agencies; collection of rents; financial valuation in real estate; real estate management* võib pidada rahandus-, kindlustus- või investeerimisteenusteks või nendega vahetult seotuks, kuid sellele vaatamata ei ole nende teenuste osas kaubamärgi registreerimisest keeldutud. Patendiamet märkis, et on kohustatud ekspertiisi raames välja selgitama, kas kaubamärgile on võimalik õiguskaitset anda, st kas esinevad kaubamärgiseaduses sätestatud õiguskaitset välistavad asjaolud. Eestis registreerimiseks esitatud kaubamärgile tehakse ekspertiis Eesti kaubamärgiõiguse kohaselt ning Patendiamet kontrollib ekspertiisi käigus kaubamärki KaMS § 9 lõikes 1 sätestatu suhtes. Patendiamet on nõuetekohaselt ja üksikasjalikult põhjendanud, miks Eestis on tähis keeldutud teenuseid kirjeldav ja eristusvõimetu. Lisaks rahalistele, pangandus-, finants- ja kindlustusteenustele kuuluvad 36. klassi ka kinnisvarahaldurite teenused, kinnisvara haldamine ja juhtimine, kinnisvara üürimine. Ekspertiisi raames tähise ja nimetatud teenuste vahel konflikti ei tuvastatud.

Patendiamet märkis, et on kaebaja seisukohtadele korduvalt vastanud, mistõttu ei pea oma teisi argumente, põhistusi ja seisukohti kordama, mis ei ole ka menetlusökoonomia huvides vajalik ega otstarbekas. Patendiamet rõhutas, et kuivõrd kaubamärgi registreerimine annab selle omanikule õiguse keelata teistel isikutel kaubamärgiga identsete või sarnaste tähiste kasutamise samas tegevusvaldkonnas Eesti territooriumil, siis peab kaubamärgile ainuõiguse andmine olema õige ja õiglane ning kooskõlas seadusega. Registreeritav kaubamärk peab täitma oma päritolutähise põhiülesannet, andmata seejuures eba-proportsionaalseid konkurentsieliseid, olema eristusvõimeline ning mitte kirjeldav. Patendiamet on kõigutatamatult veendunud, et eristusvõimetuid tähiseid ei saa monopoliseerida ja registreerida ühe isiku nimele. Kaubamärgi puhul on oluline eristatavus, toote või teenuse pakkuja peab olema kergesti tuvastatav ning eristatav. Kaubamärgiseadus dikteerib, et kirjeldavaid ja eristusvõimetuid tähiseid ei saa kaubamärgina registreerida. Nagu Patendiamet põhjendas, osutub kõnealune tähis klassi 36 otsustes nimetatud teenuste osas kirjeldavaks ja eristusvõimetuks.

19.07.2021 võimaldas komisjon kaebajal esitada vastuseisukoha hiljemalt 23.08.2021. 24.08.2021 pikendas komisjon tähtaega kaebaja 23.08.2021 esitatud avalduse alusel kuni 23.09.2021.

7) 23.09.2021 esitas **kaebaja** seisukohad. Kaebaja rõhutas lisaks juba esitatud seisukohtadele, et peale Poola baasregistratsiooni on vaidlusalune kaubamärk on registreeritud Beneluxi maades, Soomes,

Rumeenias, samuti Küprosel, Hispaanias, Slovakkias. Ei ole tõendatud, et Eesti tarbija tajuks asjaomast kaubamärki, mis ei sisalda sõnalist osa, mis teeks võimalikuks selle eritaolise tajumise, nimetatud riikide tarbijatest kuidagi teistsuguselt. Kuivõrd nende kui EL liikmesriikide kaubamärgiõigus on Eesti omaga harmoneeritud (sh absoluutsed õiguskaitsset välistavad asjaolud), on eelmainitud asjaolud (registreeringud üheksas muus EL liikmesriigis) otsesemaks või kaudsemaks tõendiks asjaomase kaubamärgi eristusvõime olemasolust selle klassi 36 teenuste osas. Veelgi enam, EL tasandil on peetud registreeritavaks varasemalt ka analoogilisi kaubamärke. Sh EL kaubamärk 001815661, stiliseeritud euro märk (18.01.2021 lisa 3). Nimetatud kaubamärk on seejuures registreeritud samuti klassi 36 teenuste osas.

28.09.2021 tegi komisjon kaebajale ettepaneku esitada lõplikud seisukohad hiljemalt 29.10.2021.

8) 29.10.2021 esitas **kaebaja** lõplikud seisukohad. Kaeba jäi varasemalt toodud seisukohtade ja tõendite juurde. Patendiamet ei ole tõendanud asjaomase logomärgi eristusvõime puudumist (kirjeldavust ega eristusvõimetust) nende klassi 36 teenuste osas, mille suhtes tegi Patendiamet registreerimisest keeldumise otsuse. Kaebaja palus kaebus rahuldada.

29.09.2021 tegi komisjon Patendiametile ettepaneku esitada lõplikud seisukohad hiljemalt 30.11.2021.

9) 30.11.2021 esitas **Patendiamet** lõplikud seisukohad. Patendiamet jäi täies ulatuses oma varem esitatud seisukohtade juurde, vaidles kaebusele vastu ning leidis, et 16.11.2020 kaubamärgi osalise registreerimise ja osalise registreerimisest keeldumise otsus nr 7/R201900406, milles amet osaliselt keeldus vaidlusaluse märgi registreerimisest kaebaja nimele KaMS § 9 lg 1 p-de 2 ja 3, § 39 lõigete 2 ja 3 ning § 70 lõike 2 alusel, on seaduslik ja põhjendatud. Patendiamet palus jätta kaebus rahuldamata.

Komisjon alustas **1.06.2022** kaebuse nr 1970 menetluses lõppmenetlust.

Komisjoni seisukohad ja otsus

Kooskõlas KaMS § 72 lõikega 14 kohaldatakse Patendiameti tehtud otsuse peale esitatud kaebuse lahendamisel ning otsuse tühistamise korral uue otsuse tegemisel taotluse kohta, mis on esitatud enne 1.04.2019 ja mille kohta on tehtud otsus pärast 1.05.2004, taotluse esitamise ajal kehtinud kaubamärgi registreerimisest keeldumise aluseid ja lähtutakse asja menetlemise ajal kehtivast menetlusnormist. Vaidlusaluse kaubamärgi rahvusvahelise registreerimise kuupäev, millel on rahvusvahelise kaubamärgi puhul taotluse esitamise kuupäevaga sama tähendus, on 14.12.2018, mistõttu kohalduvad sel kuupäeval kehtinud registreerimisest keeldumise alused.

Komisjon, tutvunud menetlusosaliste seisukohtadega ning hinnanud esitatud tõendeid kogumis, leiab järgmist.

Kaebaja on vaidlustanud Patendiameti 16.11.2020 otsuse, millega on keeldutud õiguskaitsset andmast rahvusvahelisele kaubamärgile „€\$ + kuju“ (reg nr 1460038) KaMS § 9 lg 1 p-de 2 ja 3 alusel osade teenuste suhtes klassis 36 (loetelu otsuse alguses).

KaMS § 9 lg 1 p 3 nägi taotluse esitamise ajal ette, et õiguskaitsset ei saa tähis, mis koosneb üksnes kaupade või teenuste liiki, kvaliteeti, hulka, otstarvet, väärtust, geograafilist päritolu, kaupade tootmise või teenuste osutamise aega või kaupade või teenuste teisi omadusi näitavatest või muul viisil kaupa või teenust kirjeldavatest tähistest või andmetest või eelnimetatud tähistest või andmetest, mida ei ole oluliselt muudetud. KaMS § 9 lg 1 p 2 nägi taotluse esitamise ajal ette, et õiguskaitsset ei saa tähis, millel puudub eristusvõime, kaasa arvatud üksik stiliseerimata täht, üksik stiliseerimata arv või üksik värv.

Vaidlusalune kombineeritud kaubamärk koosneb mustas kirjas sümbolist € musta äärisega valgel ringikujulisel taustal, mis katab osaliselt musta ringikujulist tausta, millel on kujutatud valges kirjas sümbolit \$. Vaidlust ei ole selles, et sümbolid € ja \$ on kasutusel vastavalt rahaühikute euro ja dollari tähistamiseks.

1) Patendiamet on põhjendanud oma vaidlustatud otsuses KaMS § 9 lg 1 p 3 kohaldamist sellega, et tähise kujundus mõjub taustaelemendina, mis ainult tõstab esile valuutasümboleid, mis on tähise domineerivaks osaks. Kujundus ei juhi tähelepanu kõrvale rahasümbolite kirjeldavalt tähenduselt ning ei võimalda tajuda tähist tervikuna muuna kui kirjeldava sõnumina. Ringikujuline taust valuutasümbolit ümbritsevana seostub rahandusteenuste tähistamisel tarbijatele ka müntide kujuga, mis tavapäraselt

on ümmargused. Tarbijad on teadlikud euro- ja dollarimüntide olemasolust ning see teadmine ei võimalda tarbijatel ringist koosnevat tausta tajuda kaubamärgi funktsioonis. Valuutasümbolid näitavad tarbijatele klassi 36 teenuste liiki, omadusi, otstarvet, andes teavet et tegemist on eurodes ja dollarites toimivate teenustega nagu valuutavahetus, kontodel erinevates valuutades raha hoidmine ja selle kontoga seotud pangakaartide väljastamine, kindlustus, mille makseid saab teha valuutas, aktsiaturgudel valuutas kauplemine, valuutainvesteeringud. Millises valuutas, kaebaja tähisest lähtudes eurodes ja dollarites, rahalisi tehinguid on võimalik teha, on tarbijate jaoks oluline teenuste omadus. Patendiameti hinnangul ei ole õiguspärane teenuse liigile ja otstarbele viitava tähise, sümbolika monopoliseerimine ühe ettevõtja nimele. Teenuse liiki ja omadusi näitav tähis peab jääma vabalt kasutatavaks kõigile potentsiaalsetele turul osalejatele.

Kaebaja avaldas kahtlust selles, et tarbija tajub vaidlusalust kaubamärki kirjeldavana. Selle põhjenduseks esitas ta asjaolu, et kaubamärk on saanud õiguskaitses alusregistreeringuna Poolas ja järgnevalt mitmes muus (EL) riigis. Kuna kaubamärgi absoluutsed õiguskaitses välistavad asjaolud on EL õiguses ühtlustatud, on nendes riigis kaubamärgile õiguskaitses andmisega kinnitust leidnud, et kaubamärk ei ole kirjeldav.

Komisjon selle kaebaja argumentidega ei nõustu. Esiteks on Patendiamet esitanud andmeid selle kohta, et mitmes muus EL riigis on keeldutud vaidlusalusele rahvusvahelisele kaubamärgile õiguskaitses andmast. Seejuures, nagu on võimalik veenduda andmebaasis Madrid Monitor, on õiguskaitses andmisest keeldunud riikide arv ülekaalukalt suurem õiguskaitses andnud riikide arvust (sel kvantitatiivsel ülekaalul ei ole siiski iseenesest otsustavat tähendust). Seega ei ole alust väita, et EL riikides ollakse ühel meelel selles, kas ühtlustatud EL kaubamärgiõigusest tulenevad kaubamärgi õiguskaitses välistavad asjaolud kõnealuse kaubamärgi puhul esinevad. Teiseks kohaldab Eesti Patendiamet rahvusvahelise kaubamärgi õiguskaitses välistavate asjaolude kontrollimisel kaubamärgiseadust vastavalt KaMS § 70 lõigetes 2 ja 3 sätestatule. Nagu komisjon on oma otsustes korduvalt märkinud, ei ole teiste riikide praktika konkreetse kaubamärgi kaitstavuse tunnustamisel siduv, eeskujuna järgimiseks kohustav ega otsustava tähendusega Eesti kaubamärgiõiguse kohaldamisel, ehkki see võib olla üks asjaoludest, mida otsuse tegemisel teiste hulgas kaaluda (vt ka Euroopa Kohtu otsus C-218/01, p 63). Komisjon juhib näiteks tähelepanu asjaolule, et nii Poolas kui mõnes muus riigis, kus vaidlusalune kaubamärk on saanud kaitse, ei ole euro (dollarist rääkimata) põhiline rahaühik, mistõttu selle sümboli tajumine võib olla erinev. Käesoleval juhul ei lükka kaebaja argument ümber Patendiameti põhjendusi vaidlusaluse kaubamärgi kirjeldava iseloomu kohta.

Kaebaja on viidanud samuti oma varasematele EL-is ja järelkult Eestis klassi 36 teenuste suhtes õiguskaitses omavatele kaubamärkidele, milles sisaldub vaidlusaluse kaubamärgiga identne või sarnane logo. Kaebaja leidis, et nende kaubamärkide registreeritusest tulenevalt on registreeritav ka käesolevas asjas vaatluse all olev kaebaja kaubamärk. Komisjon kaebajaga ei nõustu. Kaebaja viidatud kaubamärgid koosnevad kõik lisaks vaidlusaluse kaubamärgiga identsele või sarnasele logole ka silmatorkavatest sõnalistest elementidest, mille puhul ei ole alust eristusvõimes kahelda. Asjaolu, et lisaks eristusvõimelisele sõnalisele elemendile on nendes kaubamärkides kasutatud ka vaidlusaluse kaubamärgiga identset või sarnast logo, ei kinnita selle logo tähendust viidatud kaubamärkide või vaidlusaluse kaubamärgi eristusvõimelisuse kujunemisel ega lükka ümber Patendiameti järeldusi selle kohta, et eraldi võetuna on üksnes sellest logost koosnev vaidlusalune kaubamärk osade klassi 36 teenuste osas kirjeldav. Patendiamet on nii vaidlustatud otsuses kui taotluse ja kaebuse menetluse käigus adekvaatselt selgitanud, miks vaidlusalune kaubamärk on kirjeldav ja eristusvõimetu.

Samuti on tunnustatud põhimõte, et kaubamärgi kaitstavuse hindamisel ei saa toetuda üksnes varasemale praktikale, vaid kaubamärgi õiguskaitses välistavate asjaolude kontrollimisel ja kindlakstegemisel kohaldab amet seadust; seaduslikkuse põhimõtet nimetatakse ka kaebaja viidatud Euroopa Kohtu otsuses C-564/16P. Seda, miks seaduses (konkreetselt KaMS § 9 lõikes 1) ettenähtud õiguskaitses välistav asjaolu konkreetsel juhul kohaldub ja millistel asjaoludel, on Patendiamet oma otsuses kooskõlas halduse hea tavaga ka selgitanud. Veelkord – varasema praktika üksikud juhtumid ei ole iseseisev kaubamärgiõiguse allikas; samuti ei tähenda võrdne kohtlemine seaduslike nõuete kõrvalejätmist. Seetõttu on asjakohatu ka kaebaja viide varasemale EL kaubamärgile nr 001815661 (mis sisaldab samuti sümbolit €) – igale kaubamärgile tehakse ekspertiis individuaalselt, lähtudes konkreetse kaubamärgi kujundusest, kaupade-teenuste loetelust ja muudest asjaoludest, nt omandatud eristusvõimest. Nagu Patendiamet on märkinud, pärineb kaebaja toodud praktika näide ka väga ammusest ajast. Komisjon lisab, et EL kaubamärgi nr 001815661 taotluse esitamise ajal ei olnud euro veel sularahana olemaski. Nii turulokord, tarbijate taju kui ka kaubamärgipraktika võivad ajaga muutuda. Sama puudutab ka varasemat Eesti kaubamärki nr 56234, mille kaebaja on toonud võrdluseks, kuna ka see sisaldab osaliselt kattuvaid

ringe ja on kaitstud klassi 36 teenuste suhtes. Komisjon märgib, et viimane kaubamärk on vaidlusalusest kaubamärgist oluliselt erinev juba selle poolest, et selle koosseisus ei ole üheselt mõistetavaid valuutasümboleid, mis kirjeldavad (vähemalt) finantsteenuseid. Samuti on vaidlusalusest kaubamärgist erinevad muud kaebaja viidatud muid tegelikud või hüpoteetilised kaubamärgid. Võrdse kohtlemise ja hea halduse printsiip on tagatud sellega, et igale taotlejale tehakse seadusest lähtudes ekspertiisi ning põhjendatakse ekspertiisi tulemusi vastavalt seadusele ja hea halduse põhimõtetele.

Kaebaja viidatud ühisteatise CP3 ja selles toodud hüpoteetilise kaubamärgi näite osas juhib komisjon tähelepanu ühisteatisest tsiteeritud lausele, mille kohaselt „geomeetrilised kujundid võivad lisada tähisele eristusvõime, kui nende esitusviis, paigutus või kombinatsioon teiste elementidega loob piisavalt eristusvõimelise tervikmulje“; vaidlusaluse kaubamärgi puhul on Patendiamet jõudnud järeldusele – mida ka komisjon peab põhjendatuks – et valuutasümboleid ringikujulisel taustal kujutades ei teki piisavalt eristusvõimelist tervikmuljet. Seega erinevalt kaebaja kaubamärgist puudub ühisteatises CP3 toodud hüpoteetilise näite puhul seos tähistatavate teenuste ja geomeetriliste kujutiste vahel. Vaidlusaluse kaubamärgi stiliseeringut ei saa pidada piisavaks, et tarbija tajuks seda kaubamärki tervikuna teisiti kui kirjeldavana.

Kaebaja poolt 6.04.2021 seisukohas eraldi nimetatud teenuste osas, mille puhul kaebaja ei pidanud kaubamärki teenustega otseselt seotuks, märgib komisjon, et kaebaja hinnang ei ole asjakohane. Euro (Eestis kehtiva rahaühiku) ja dollari (globaalselt üks levinuim rahaühik) üheselt mõistetavad sümbolid ei viita mitte üksnes konkreetsete valuutadega tehtavatele tehingutele või teenustele, vaid näitavad laiemalt rahanduse, panganduse, investeerimise, rahastamise, samuti kaudsemalt kindlustuse, maksunduse ja muu sarnase rahaga seotud valdkonna teenustele ning nende pakkumisele ja reklaamile. Olukorras, kus kaubamärgil puuduvad selgelt eristusvõime kasuks rääkivad tunnused (vrd kaebaja varasemad kaubamärgid), viitab vaidlusalune kaubamärk kaebaja loetletud teenuste liigile, omadustele ja otstarbele üldiselt. Komisjoni hinnangul ei ole tegemist pelga vihje või seosega, vaid valuutasümbolid minimaalse kujundusega (mida kui stiliseeritud münte on võimalik rahasümbolite kontekstis tajuda pigem kirjeldavat tähendust tugevdavana) edastavad üheselt nimetatud rahaga seotud teenuseid ja nende osutamise tunnuseid kirjeldavat sõnumit, mille kasutamise õigust ei ole kooskõlas avaliku huviga põhjendatud kellelegi monopoliseerida. Kinnisvarateenuste puhul ei ole nende sümbolite kasutamine niivõrd ühene, mistõttu Patendiamet on adekvaatselt eristanud selle valdkonna teenused ja pidanud kaubamärki nende suhtes mittekirjeldavaks.

Eeltoodust tulenevalt peab komisjon vaidlusaluse kaubamärgi registreerimisest keeldumist KaMS § 9 lg 1 p 3 alusel seaduslikuks.

2) Patendiamet on põhjendanud oma vaidlustatud otsuses KaMS § 9 lg 1 p 2 kohaldamist sellega, et Euroopa Kohtu praktikast tuleneb, et sõnamärk, mis on kaupade või teenuste omadusi kirjeldav, on samade kaupade ja teenuste suhtes eristusvõimetu (C-363/99, p 86; C-265/00, p 19). Samuti tuleb eristusvõime hindamisel KaMS § 9 lg 1 p 2 mõttes arvestada kaupu ja teenuseid, mille tähistamiseks kaubamärgi registreerimist taotletakse, ja hinnata registreerimiseks esitatud tähise tajumist asjassepüütuva avalikkuse poolt, kelleks on vastava kauba või teenuse keskmine tarbija, kes on piisavalt informeeritud ja mõistlikult tähelepanelik ning arukas (C-363/99). Patendiamet järeldas, et lähtudes euro ja dollari tähistest ei ole tarbijatel võimalik ära tunda ja teiste ettevõtjate teenustest eristada ühe ettevõtja valuutaga seotud rahandus-, kindlustus-, investeerimisteenusid. Finantsteenuseid saavad kasutada kõik tarbijad, seega on sihtgrupiks kogu avalikkus. Kaubamärgi kujundus mõjub taustaelementidena, mis tõstab esile valuutasümbolite tähendust ning ei taga tähisele tervikuna kaitse andmiseks minimaalset eristusvõimet. Tegemist on tervikuna tähisega, mis on tajutav teenuste liiki, omadusi, otstarvet näitavana ning on seeläbi kaubamärgi funktsioonis eristusvõimetu.

Kaebaja ei ole Patendiametiga nõustunud, kuid kuna KaMS § 9 lg 1 p-s 2 sätestatud kaubamärgi õiguskaitset välistavad asjaolud Patendiameti otsuses on seotud õiguskaitse välistamisega sama lõike punkti 3 alusel asjaoludega, ei ole sisuliselt eraldi argumente välja toonud.

Komisjon nõustub Patendiameti otsuses ja seisukohtades väljendatuga. Komisjon leiab, et vaidlusalune kaubamärk, mis koosneb kõnealuseid teenuseid kirjeldavatest (eeskätt nende liiki tähistavatest) rahäsümbolitest, mida on kujundatud viisil, mis ei lisa kaubamärgile eristusvõimet, ei ole suuteline täitma kaubamärgi põhifunktsiooni eristada ühe ettevõtja teenuseid teiste isikute samaliigilistest teenustest.

Eeltoodust tulenevalt on komisjoni hinnangul vaidlusaluse kaubamärgi registreerimisest keeldumine ka KaMS § 9 lg 1 p 2 alusel seaduslik. Kaebus ei kuulu rahuldamisele.

Tulenevalt eeltoodust ning lähtudes KaMS § 9 lõike 1 punktidest 2 ja 3 ning tööstusomandi õiguskorralduse aluste seaduse §-st 61, otsustab komisjon:

kaebust mitte rahuldada.

Kaebaja võib esitada kaebuse komisjoni otsuse peale Harju Maakohtusse kahe kuu jooksul komisjoni otsuse avaldamisest arvates. Kohus vaatab kaebuse läbi hagita menetluses, kaasates puudutatud isikuna Patendiameti. Kaebaja teavitab viivitamata komisjoni kaebuse esitamisest. Kui kaebust ei ole esitatud, jõustub komisjoni otsus kahe kuu möödumisel otsuse avaldamisest ja kuulub täitmisele. Kui kaebus esitatakse, kuid kohus ei võta seda menetlusse, jätab kaebuse läbi vaatamata või lõpetab menetluse otsust tegemata, jõustub komisjoni otsus vastava kohtumääruse jõustumise hetkest, kui kohtumäärusest ei tulene teisiti.

(allkirjastatud digitaalselt)

Tanel Kalmet

Ingrid Matsina

Sulev Sulsenberg